

Modernisering af laboratorieundersøgelser i
overenskomsten om speciallægehjælp

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
1. Indledning.....	3
2. Kvalitetssikring af laboratorieundersøgelser analyseret i speciallægepraksis.....	5
3. Overenskomstens specielle del Kapitel 1	12
Eksisterende ydelser	12
Nye ydelser.....	12
Nedlagte ydelser	13
4. Ydelsesbeskrivelser	15
Eksisterende ydelser	15
Nye ydelser.....	20
Bilag 1. Afhentningsordninger	32
Bilag 2. Deltagerliste.....	33

1. Indledning

Moderniseringsudvalget besluttede på møde den 23. maj 2016 at nedsætte en arbejdsgruppe til at gennemgå alle laboratorieydelserne i overenskomstens kapitel 1.

Overenskomstens laboratorieundersøgelser har i mange år ikke været vurderet og tilrettet, så undersøgelserne afspejler behandlingsbehovet hos de patienter, som i dag ses i speciallægepraksis. Flere af laboratorieundersøgelserne er forældede og bør som konsekvens udgå af overenskomsten. Samtidig har udviklingen medført, at andre undersøgelser end de i overenskomsten oplyste, er relevante for den behandling, som i dag foregår i speciallægepraksis. Det er den praktiserende speciallæge, som har ansvaret for at følge op på prøvesvar til patienten, uanset om speciallægen selv udfører parakliniske undersøgelser eller rekvirerer undersøgelser på et laboratorium som led i et igangværende behandlingsforløb.

Arbejdsgruppen har gennemgået alle ydelserne i overenskomstens specielle kapitel 1 og fremlægger med nærværende rapport et forslag til reviderede ydelsesbeskrivelser med forslag til såvel nye ydelser som udfasning af ydelser, som ikke længere er relevante.

Desuden har arbejdsgruppen i forbindelse med gennemgangen af laboratorieundersøgelserne vurderet, at en række af undersøgelserne bør omfattes af en kvalitetssikringsordning. Arbejdsgruppen har peget på, hvilke laboratorieundersøgelser, der bør være omfattet af en kvalitetssikringsordning med henblik på at sikre såvel den tekniske som faglige kvalitet af de laboratorieundersøgelser, der udføres i speciallægepraksis.

I forlængelse heraf har arbejdsgruppen også peget på, hvilke specialespecifikke laboratorieundersøgelser, som bør være omfattet af en kvalitetssikringsordning.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor overenskomstens parter, at der i forbindelse med de kommende overenskomstforhandlinger aftales en kvalitetssikringsordning for laboratorieundersøgelser i speciallægepraksis.

Arbejdsgruppen har yderligere forholdt sig til den problemstilling, at de ændrede postregler har medført forlængede leveringstider ved forsendelse af prøver via almindelig postkasse. De nye regler påvirker prøveforsendelser fra speciallægepraksis til sygehuslaboratorier grundet prøvernes holdbarhed. Rapporten indeholder en beskrivelse af de regionale forsendelsesordninger, der er eller vil blive oprettet. Denne beskrivelse fremgår af rapportens bilag 1.

Endvidere indeholder rapporten et forslag til en forsendelsesydelse, som vil kunne anvendes af speciallæger, der hverken omfattes af en afhentningsordning eller får portofri kuverter stillet til rådighed.

Afslutningsvis foreslår arbejdsgruppen, at anmærkningen til § 1 stk. 1 udgår, idet speciallæger i dermato-venerologi såvel som øjen- og ørelægehjælp i forbindelse med diagnosticering af patienter kan have behov for at få adgang til at bruge de generelle laboratorieundersøgelser. Det gælder fx

ydelse 7111 'Prøvetagning: Podning/skrab af materiale fra hud/slimhinde/sår', som ikke er en ydelse speciallægerne har adgang til via deres specialespecifikke ydelsessortiment.

2. Kvalitetssikring af laboratorieundersøgelser analyseret i speciallægepraksis

Baggrund

Analyser af laboratorieundersøgelser er forbundet med en vis usikkerhed, uanset om analysen udføres i almen praksis, speciallægepraksis eller på et sygehus. Dette skyldes, at analysevirksomhed er en kompliceret proces, som påvirkes af flere faktorer. Usikkerhedsfaktorerne kan normalt opdeles i to hovedgrupper:

- Præanalytiske fase (prøvetagning, opbevaring og forsendelse)
- Analytiske fase (måleusikkerhed ved analyser udført i almen praksis, speciallægepraksis eller på sygehus)

Pålideligheden af analyserne er vigtig, da fejlkonklusioner kan medføre alvorlige konsekvenser for den enkelte patient som forkert diagnose og behandling, ligesom det kan medføre unødigt sygeliggørelse af raske og et øget forbrug af sundhedsydelser. For at undgå forkerte resultater af analyserne bør hele analyseprocessen underlægges kvalitetssikring, da fejl i analyserne kan skyldes mange forskellige årsager, som kan være både menneskelige eller apparaturtekniske.

Størstedelen af det samlede antal analyser i Danmark foretages på de klinisk biokemiske/mikrobiologiske afdelinger på sygehusene. En række hyppigt anvendte analyser kan dog foretages i speciallægens praksis, hvorfor de er medtaget i overenskomsten som honorarudløsende ydelser.

Kvalitetssikring af udvalgte laboratorieundersøgelser i speciallægepraksis

Arbejdsgruppen har drøftet kvalitetssikring i forhold til de eksisterende generelle laboratorieydelser i speciallægeoverenskomsten og i forhold til nye forslag til laboratorieydelser.

Kvalitetssikring af laboratorieundersøgelserne er særligt relevant, idet usikkerheden ved analyserne hovedsageligt er at finde i de præanalytiske faser. For at sikre kvaliteten af laboratorieundersøgelserne bør analyserne således kun udføres af personale med en vis basisviden om analyseprincippet bag de enkelte tests og om mulige faldgruber og interfererende elementer.

Formålet med at indføre en kvalitetssikringsordning af laboratorieundersøgelserne er at understøtte kvaliteten i diagnostik og behandling af patienter i speciallægepraksis, således at så mange patienter som muligt færdigundersøges og færdigbehandles dér. Kvalitetssikring er således de initiativer, der sikrer den enkelte patient god analysekvalitet, god service, rationel diagnostik og behandling samt en rationel udnyttelse af ressourcerne.

For at monitorere og dokumentere analysekvaliteten i speciallægepraksis kan der bl.a. anvendes eksterne kvalitetsvurderinger, så der kan følges op på afvigelser og utilsigtede forhold. Disse sikrer, at apparatur og reagenser i speciallægepraksis ikke har ændret måleniveau i forhold til den korrekte værdi, som måles på laboratoriet på sygehuset.

En metode til ekstern kvalitetsvurdering er parallelanalysering. Ved parallelanalysering undersøger speciallægepraksis en patientprøve, og videresender prøven og resultatet til laboratoriet, som undersøger prøven og sammenholder resultatet med laboratoriets resultat. Laboratoriet vurderer, om afvigelsen er inden for eller uden for et i forvejen defineret interval.

En anden metode er udsendelse af simulerede kontrolprøver fra laboratoriet. Speciallægen undersøger prøverne og melder resultatet tilbage til laboratoriet, som sammenligner resultatet med laboratoriets resultat og andre lægepraksis resultater, og vurderer, om afvigelsen ligger inden for eller uden for et i forvejen defineret interval.

Grænsen for den maksimalt tilladelige afvigelse fastsættes for hver enkelt analyse og baseres på den biologiske analyse-mæssige usikkerhed.

Kalibrering af apparatur i speciallægepraksis håndteres i regi af Den Danske Kvalitetsmodel. I forbindelse med akkreditering er der en standard omkring kalibrering af apparatur, som skal være fulgt for at opnå status som akkrediteret klinik.

Arbejdsgruppens faglige vurdering

Overenskomstens generelle laboratorieundersøgelser

Arbejdsgruppens faglige vurdering er, at der i forhold til følgende eksisterende laboratorieundersøgelser bør stilles krav om, at speciallægerne skal være omfattet af en kvalitetssikringsordning:

- Analyse: B-hæmoglobin

Ved alle analyser er der en risiko for fejlmålinger og fejlkalibrering. For at sikre et stabilt niveau i forhold til laboratorierne bør analysen løbende kvalitetssikres.

- Analyse: Urin mikroskopi

Mængden af bakterier i urin hos patienter med urinvejsinfektion er ofte på detektionsgrænsen og skelnen mellem stave og kokker er i praksis vanskeligt og afgørende for korrekt valg af behandling. At foretage mikroskopi af urin kræver derfor oplæring, øvelse og kvalitetssikring.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at følgende forslag til nye laboratorieundersøgelser også omfattes af kvalitetssikringsordningen:

- Analyse: Urin dyrkning

Vurdering af bakteriemængde, type og ikke mindst florasammensætningen (renkultur vs. blandingskultur) kan være udfordrende. At foretage urindyrkning og aflæsning kræver derfor oplæring, øvelse og kvalitetssikring.

- Analyse: Urin resistens

Resistensbestemmelse er vanskelig med en del faldgruber såvel mht. den tekniske udførelse som aflæsning og fortolkning af resultater og kræver både teoretisk viden, praktisk oplæring og erfaring. Resistensbestemmelse bør kun udføres i klinikker, hvor fagligt kvalificeret personale mindst ugentligt udfører undersøgelserne, så der opnås rutine. Korrekt resistensbestemmelse og tolkning af denne er afgørende for det rette antibiotikavalg.

- Analyse: P-kreatinin

En fejlvurdering af p-kreatinin-niveauet, som skyldes enten præanalytiske eller analytiske fejl, kan medføre, at man overser nedsat nyrefunktion og derved udsætter patienten for toksicitet fx ved medicinering, hvor der skal tages hensyn til nyrefunktion ved dosering.

- Analyse: P-glucose

Ved alle analyser er der en risiko for fejlmålinger og fejlkalibrering. For at sikre et stabilt niveau i forhold til laboratorierne bør analysen løbende kvalitetssikres.

- Analyse: C-reaktivt protein (CRP)

C-reaktivt protein fungerer ofte som gate-keeper for antibiotika-behandling ved infektiøse tilstande. Det er derfor nødvendigt at sikre, at prøvetagning og analysering i speciallægens klinik har høj sensitivitet og specificitet.

Specialespecifikke laboratorieundersøgelser

Arbejdsgruppen har gennemgået de laboratorieundersøgelser, som er specifikke for hvert enkelt speciale under overenskomsten om speciallægehjælp.

Arbejdsgruppens faglige vurdering er, at der i forhold til følgende eksisterende specialespecifikke laboratorieundersøgelser bør stilles krav om, at speciallægerne er omfattet af en kvalitetssikringsordning:

- Serumkalium (intern medicin)

Analysen er særlig følsom i forhold til præanalytiske fejl og holdbarhed.

- Hæmoglobin A1c (intern medicin)

Analysen er diagnostisk for diabetes, og det er derfor vigtigt, at målingerne er korrekte særligt i forhold til beslutningsgrænsen for diabetes.

- Kontrol af AK-behandling (intern medicin)

Analysen anvendes til dosering af antikoagulerende behandling, og fejl i målingerne kan derfor medføre fatale over eller underdoseringer.

- Serum-lipider, fraktionerede (intern medicin)
- Serum-triglycerid(intern medicin)
- Serum-kolesteroler (intern medicin)

Ovenstående tre analyser anbefales omfattet af en kvalitetssikringsordning, da de anvendes til at medicinere patienter med kolesterolsænkende medicin.

Arbejdsgruppens forslag til kvalitetsvurdering

Arbejdsgruppen anbefaler, at speciallæger, der ønsker at udføre laboratorieundersøgelser i egen praksis, skal være tilmeldt en kvalitetssikringsordning. Arbejdsgruppen foreslår, at de ovenfor nævnte biokemiske og mikrobiologiske undersøgelser bliver omfattet af hhv. parallelanalysering og simulerede kontrolprøver.

Hjemmesiden www.SKUP.dk anviser kilder til uafhængige afprøvninger i forbindelse med anskaffelse af nyt apparatur.

Kvalitetssikring af biokemiske undersøgelser

Arbejdsgruppen anbefaler, at de biokemiske undersøgelser omfattes af parallelanalysering, da denne metode bedst indeholder alle elementer af processen fra prøven udtages fra patienten, til resultatet tilgår lægen.

Alle de biokemiske undersøgelser, som underlægges kvalitetssikringsordningen, udføres på veneblod, og det anbefales, at indsendelsen af parallelanalyser sker fire gange årligt.

I forbindelse med nyansatte i klinikken skal der ske en oplæring af personalet, hvilket er klinikejerens ansvar. I forbindelse med akkreditering er det via en standard om ansættelse, introduktion og kompetenceudvikling sikret, at der sker oplæring af nyt klinikpersonale.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at der første gang en ydelse som er omfattet af kvalitetssikringsordningen anvendes, indsendes en parallelanalyse for at sikre, at udstyret anvendes korrekt.

Ved indsendelse af prøvemateriale fra speciallægepraksis til parallelanalyse på laboratorie på sygehus, bør kvalitetskravet, der stilles til den enkelte parameter/undersøgelse, svare til det kvalitetskrav, laboratoriet selv skal leve op til i forbindelse med deres eksterne kvalitetskontrol.

Dermed vil kravet være specifikt for den enkelte parameter og for det enkelte laboratorium.

Laboratorierne kan overfor speciallægen oplyse, hvor prøverne skal sendes til samt grænseværdierne for de enkelte analyser.

Hver gang der er foretaget parallelanalysering vil der desuden automatisk ske en indberetning af resultatet til databasen 'KV Stat'. Databasen opsamler dermed alle kvalitetsvurderingerne, som gemmes og vil ligge tilgængeligt for speciallægerne ved log-in på hjemmesiden (www.kvstat.dk).

Kvalitetssikring af mikrobiologiske undersøgelser

Arbejdsgruppen anbefaler, at de mikrobiologiske undersøgelser kvalitetssikres ved simulerede kontrolprøver.

Det anbefales, at der aktuelt udsendes tre kontrolprøver to gange om året. Udsendelsen er simulerede urinprøver, som undersøges for mikroskopi, dyrkning og resistensbestemmelse.

Ved modtagelse af de simulerede urinprøver skal speciallægen undersøge og besvare kontrolprøverne indenfor aktuelt gældende tidsfrister¹, ligesom den klinisk mikrobiologiske afdeling i samme tidsrum analyserer de tre simulerede urinprøver. Herefter modtager speciallægen forventede resultater med en vurdering af egne resultater (point for korrekt besvarelse) og en samlet resultatrapport.

Parallelanalyser frarådes som metode til kvalitetssikring af mikrobiologiske analyser. Da parallelanalyser indebærer, at tilfældige prøver af varierende sværhedsgrad indsendes, tillader parallelanalyser ikke en systematisk undersøgelse af specielle problemstillinger ved dyrkningsundersøgelse og resistensbestemmelse og vanskeliggør desuden en sammenligning af analyseresultaterne for deltagerne i kvalitetssikringsordningen.

Laboratoriekonsulenter

Kvalitetssikringsordningen rummer endvidere en faglig dialog eller et årligt besøg af regionale laboratoriekonsulenter hos de praktiserende speciallæger, som er tilmeldt ordningen.

Konsulentbesøget svarer til den ordning, der er for almen praksis, og vil omhandle forhold vedr. laboratoriestyr, herunder kontrol af udstyr og reagenser, kalibrering, vedligehold samt mærkning af prøvemateriale m.v. Det forventes, at besøgene hos de praktiserende speciallæger vil have en varighed på en time eller kortere.

Ved faglig dialog forstås, at regionens laboratoriekonsulent efter aftale kontakter speciallægens klinik telefonisk eller elektronisk som alternativ til et besøg i klinikken.

Tidspunktet for et besøg eller dialog aftales mellem laboratoriekonsulent og speciallægen.

Akkreditering af speciallægepraksis

Speciallægepraksis bliver i overenskomstperioden 2015-2018 akkrediteret i henhold til Den Danske Kvalitetsmodel. Speciallægepraksis akkrediteres efter standarder udviklet til brug i speciallægepraksis. Standarderne udstikker rammerne for, hvad speciallægepraksis skal have procedurer for i det daglige arbejde.

Det er den praktiserende speciallæge, som har ansvaret for at følge op på prøvesvar til patienten, uanset om klinikken selv udfører parakliniske undersøgelser eller rekvirerer undersøgelser på et laboratorium som led i et igangværende behandlingsforløb.

¹ MIKAP (2017). Udsendelse af kontrolprøver, [online], *tilgængelig*: <http://www.mikap.dk/uds.asp>

I relation til laboratorieundersøgelser foretaget i egen klinik omfatter standarderne patientsikkerhed, patientidentifikation, håndtering af egne laboratorieprøver, opfølgning på prøvesvar, hygiejne og rengøring samt kontrol og vedligeholdelse af apparatur til diagnostik og behandling. Kontrol omfatter, om apparatur til diagnostik og behandling virker, og om det måler korrekt. Kontrol kan fx foregå via kalibrering og test, der registreres i logbøger.

Akkrediteringen omfatter ikke en vurdering af selve analysekvaliteten af laboratorieundersøgelserne i speciallægepraksis. Der stilles ikke specifikke kvalitetskrav til apparaturet i forhold til analysekvaliteten og brugervenligheden, hvilket er vigtigt i forhold til at sikre kvaliteten af analyserne udført i praksis. Dette særligt fordi hovedparten af fejl i forbindelse med undersøgelserne sker i den præanalytiske fase, fx fejlbehæftet prøvetagning, forkert prøvemængde eller forkert håndtering af apparaturet eller blodprøven.

Dermed bidrager en kvalitetssikringsordning og akkrediteringen med to forskellige perspektiver på kvalitetssikringen af laboratorieundersøgelserne, som udføres i speciallægepraksis.

En løbende undersøgelse af kvaliteten af de udførte laboratorieanalyser er nødvendig for at sikre, at analyseresultaterne er korrekte og på denne måde sikrer korrekt patientbehandling.

Arbejdsgruppens anbefaling til overenskomstens parter

Arbejdsgruppen anbefaler, at anmærkningen til § 1 stk. 1 udgår, idet speciallæger i dermatovenerologi såvel som øjen- og ørelægehjælp i forbindelse med diagnosticering af patienter kan have behov for at have adgang til det nye ydelseskatalog.

Arbejdsgruppen anbefaler derudover overenskomstens parter, at der i forbindelse med de kommende overenskomstforhandlinger aftales en kvalitetssikringsordning for laboratorieundersøgelser.

Arbejdsgruppen foreslår følgende tekst til overenskomstens parter:

”Der er mellem parterne enighed om, at der med henblik på at sikre såvel den tekniske som faglige kvalitet af de laboratorieundersøgelser, der udføres i speciallægepraksis, indføres kvalitetssikringsordning i alle regioner.

Det er mellem parterne aftalt, at nedenstående laboratorieundersøgelser omfattes af den centralt aftalte kvalitetssikringsordning:

- 7166 – Analyse: B-hæmoglobin
- 7169 – Analyse: Urin mikroskopi
- 7112 – Analyse: P-kreatinin
- 7113 – Analyse: P-glucose
- 7115 – Analyse: C-reaktivt protein (CRP)
- 7119 – Analyse: Urin dyrkning
- 7120 – Analyse: Urin resistens
- 7231 – Serumkalium (intern medicin)

- 7232 – Hæmoglobin A1c (intern medicin)
- 7209 – Kontrol af AK-behandling(intern medicin)
- 7214 – Serum-lipider, fraktionerede(intern medicin)
- 7224 – Serum-triglycerid (intern medicin)
- 7226 – Serum-kolesteroler (intern medicin)

Speciallæger, der i egen klinik ønsker at udføre laboratorieundersøgelser, der er oplyst som omfattet af kvalitetssikringsordningen, skal tilmeldes kvalitetssikringsordningen for at kunne udføre laboratorieundersøgelser.

Eventuelle ændringer til listen over laboratorieundersøgelser aftales af overenskomstparterne i forbindelse med en modernisering.

Økonomi

Overenskomstparterne indgår en aftale omkring finansiering af de med kvalitetssikringsordningen forbundne udgifter.”

3. Overenskomstens specielle del Kapitel 1

Udkast til nyt ydelseskatalog for de generelle laboratorieydelse

Det er i ydelsesbeskrivelserne oplyst, hvilke utensilier der indgår i udførelsen af de enkelte laboratorieundersøgelser. Her skelnes ikke mellem de utensilier, som speciallægen selv skal afholde udgiften til som en del af honoreringen for laboratorieundersøgelsen (fx engangshandsker og sprit til desinfektion) og de utensilier, som speciallægen kan rekvirere i de enkelte regioner (fx blodprøveglas tilpasset det sygehuslaboratorium, som speciallægen refererer til). Utensilier rekvireres i henhold til gældende ordninger i de respektive regioner.

Eksisterende ydelser

Kode	Ydelse
7166	Analyse: B-hæmoglobin
7169	Analyse: Urin mikroskopi
7172	Prøvetagning: Analskrab – børneorm
7175	Analyse: U-svangerskabsreaktion (immunologisk)
7180	Prøvetagning: Urin, steril

Nye ydelser

Kode	Ydelse
7110	Prøvetagning: Blod
7111	Prøvetagning: Podning/skrab af materiale fra hud/slimhinde/sår
7112	Analyse: P-kreatinin
7113	Analyse: P-glucose
7114	Prøvetagning: Afføring
7115	Analyse: C-reaktivt protein (CRP)
7116	Analyse: Urinstix
7117	Analyse: Elektrokardiogram (EKG) - 12 afledninger
7118	Forsendelse: Generel ydelse
7119	Analyse: Urin dyrkning
7120	Analyse: Urin resistens
7121	Prøvetagning: Fæces for okkult, humant blod

Nedlagte ydelser

Kode	Ydelse	Note
7103	For blodprøvetagning til serologiske undersøgelser på seruminstitutet og central-laboratorier beregnes i ekspeditionsgebyr for hver prøve	Erstattes af 7110
7136	B-glukose (ved andet end stix)	Erstattes af 7113
7139	For blodprøvetagning og/eller elektrokardiografi i hjemmet beregnes ekstra	
7151	U-methylketon	Erstattes af 7116
7152	Analyse: Fæces for okkult, humant blod	Erstattes af 7121
7153	U-hæmoglobin	Erstattes af 7116
7154	Pt-kapillærblødning	Ikke brugt
7155	Pt-elektrokardiografi: 3 ekstremitetsafledninger (afventer afklaring)	Erstattes af 7117
7156	Pt-elektrokardiografi: 3 ekstremitetsafledninger + 3 prækordialafledninger	Erstattes af 7117
7157	Fpt-ventrikelsekret	Ikke brugt
7158	U-bilirubiner	Erstattes af 7116
7159	B-glukose (ved stix)	Erstattes af 7116
7160	U-glukose	Erstattes af 7116
7161	Sekret - gonokokker (sekrettagning + mikroskopi)	Erstattes af 7111
7162	Sekret - gonokokker (indsendelse af prøver til dyrkning, ekspeditionsgebyr)	Erstattes af 7118
7165	U-hormonalanalyse (ekspeditionsgebyr)	Ikke brugt
7167	Pt-kapillærresistens	Ikke brugt
7168	S-creatininum	Erstattes af 7112
7170	Orm. Ormeled i fæces	Erstattes af 7114
7171	F-parasitter og -parasitæg	Erstattes af 7114
7173	Oscillometri (2 ekstr.)	Ikke brugt
7174	Oscillometri (4 ekstr.)	Ikke brugt
7176	U-protein	Erstattes af 7116
7177	B-sedimentationsreaktion	Erstattes af 7115

7178	Sekrettagning –trichomonas (sekrettagning og mikroskopi)	Omfordes til gynækologi
7179	U-bakterier (tælling ved dyrkning)	Erstattes af 7119
7181	S-carbamid (urinstof)	Ikke længere relevant
7182	U-urobilin	Ikke brugt
7183	Lunger – vitalkapacitet	Omfordes til intern medicin
7184	B-differentialtælling	Ikke brugt
7185	B-erythrocytter, volumenfraktion (hæmatokrit)	Ikke brugt
7186	B-leukocytter (tælling)	Ikke brugt
7187	S-rheumatoid arthritis test (rat)	Ikke brugt
7188	B-trombocytter (tælling)	Ikke brugt
7189	Analyse: Urin dyrkning og resistens	Erstattes af 7119/7120
7190	U-hæmoglobin, -glukose, -methylketon og -protein ved samme stix	Erstattes af 7116

4. Ydelsesbeskrivelser

Eksisterende ydelser

Ydelse 7166	Analyse: B-hæmoglobin
Ny/eksisterende	Eksisterende laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Anvendes ved mistanke om anæmi og ved tilstande, hvor anæmi bør udelukkes som komorbiditet. Kontrol af hæmoglobin.
Undersøgelse/behandling	Veneblodprøve udtaget i klinikken analyseres i klinikens eget laboratorium. B-hæmoglobin måles.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang per konsultation. Der kan ikke samme dag forekomme laboratorieanalyse og forsendelse til laboratorium.
Apparatur	Apparatur til måling af hæmoglobin på veneblodprøve.
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Uensilier	Teststrimler.
Kvalitetssikring	Ydelsen er omfattet af kvalitetssikringsordningen. Der henvises til rapportens afsnit om kvalitetssikring af laboratorieundersøgelser i speciallægepraksis.
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7169	Analyse: Urin mikroskopi
Eksisterende	Eksisterende laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Ved mistanke om urinvejsinfektion.
Undersøgelse/behandling	Friskladt (dvs. mindre end 1 time gammel) midtstråle urin mikroskoperes ved 400 gange forstørrelse (objektiv x 40 og okular x 10) med fasekontrast mikroskop, med henblik på bedømmelse af antal leukocytter, bakterier/gærsvampe og disses morfologi (stave vs. kokker) og bevægelighed.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation.
Apparatur	Mikroskop, der kan mikroskopere ved 400 x forstørrelse med fasekontrast.
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Utensilier	Objektglas, dækglas, pipetter og handsker.
Kvalitetssikring	Ydelsen er omfattet af kvalitetssikringsordningen. Der henvises til rapportens afsnit om kvalitetssikring af laboratorieundersøgelser i speciallægepraksis.
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7172	Prøvetagning: Analskrab – børneorm
Ny/eksisterende	Eksisterende laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Ved mistanke om børneorm.
Undersøgelse/ behandling	Der gives information om metode, emballering og afsendelse af analaftryk til undersøgelse af børneorm. Der udleveres særlige glas med beskyttelseshylster og kuverter til forsendelse (Quickbrev) til patienten. Alternativt afleverer patienten prøven hos speciallægen eller indleverer den på nærmeste laboratorie. Såfremt speciallægen har et samarbejde med en praktiserende læge om aflevering af prøver, oplyses patienten om dette.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation.
Apparatur	
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Vejledning til patient/forældre kan gives af klinikpersonale efter oplæring.
Utensilier	Opsamlingsmateriale og prøvetagningsrør samt kuverter.
Kvalitetssikring	
Patient information	Mundtlig patientinformation. Information til patienten om at prøven skal afleveres ved posthusets skranke.

Ydelse 7175	Analyse: U-svangerskabsreaktion (immunologisk)
Ny/eksisterende	Eksisterende laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Ved mistanke om graviditet.
Undersøgelse/behandling	En undersøgelse til påvisning af svangerskabshormonet (HCG) i urin.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation.
Apparatur	
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Utensilier	Præfabrikeret prøvesæt (graviditetstest) og handsker.
Kvalitetssikring	
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7180	Prøvetagning: Urin, steril
Ny/eksisterende	Eksisterende laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Patienter i speciallægepraksis, hvor urinundersøgelse skal foretages.
Undersøgelse/ behandling	Patienten får udleveret urinprøvetagningssæt, og information om steril urinprøvetagning (midtstråleurin). Der anvises toilet, hvor prøven tages.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation.
Apparatur	
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen.
Utensilier	Urinprøvetagningssæt og engangshandsker.
Kvalitetssikring	
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Nye ydelser

Ydelse 7110	Prøvetagning: Veneblod
Ny/eksisterende	Ny laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Patienter med behov for blodprøvetagning.
Undersøgelse/ behandling	Udtagning af veneblodprøver i klinikken.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation – ydelsen dækker alle prøver. Kan ikke kombineres med: 7426 Blodprøvetagning (gynækologi). Prøven håndteres i henhold til det modtagende laboratories vejledning.
Apparatur	
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen.
Utensilier	Staseslange, kanyle, blodprøveglas, vat og plaster.
Kvalitetssikring	
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7111	Prøvetagning: Podning/skrab af materiale fra hud/slimhinde/sår til mikrobiologisk undersøgelse
Ny/eksisterende	Ny laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Mistanke om infektion i hud/slimhinde/sår.
Undersøgelse/behandling	Materiale til mikrobiologisk undersøgelse plukkes/podes/skrabes fra hud/slimhinde/sår.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation. Biopsier er ikke omfattet af ydelsen.
Apparatur	
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen.
Uensilier	Materiale til prøvetagning, handsker og pakning.
Kvalitetssikring	
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7112	Analyse: P-kreatinin
Ny/eksisterende	Ny laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Anvendes til patienter med nyresygdom eller mistanke derom samt til monitorering ved behandling med medicin, som kan påvirke nyrefunktionen. Anvendes til estimering af den glomerulære filtrationsrate (eGFR).
Undersøgelse/behandling	Veneblodprøve udtaget i klinikken undersøges i klinikkens eget laboratorium. P-kreatinin måles.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang per konsultation.
Apparatur	Apparatur til måling af kreatinin på veneblodprøve. Apparatur til centrifugering.
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Utensiler	Teststrimler.
Kvalitetssikring	Ydelsen er omfattet af kvalitetssikringsordningen. Der henvises til rapportens afsnit om kvalitetssikring af laboratorieundersøgelser i speciallægepraksis.
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7113	Analyse: P-glucose.
Ny/eksisterende	Ny laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Anvendes til patienter med dokumenteret diabetes mellitus eller ved mistanke derom. Diagnostik af diabetes hos patienter hvor hæmoglobin A1c ikke kan anvendes (se endocrinology.dk). Kontrol af plasma-glucose.
Undersøgelse/behandling	Veneblodprøve udtaget i klinikken undersøges i klinikens eget laboratorium. Plasmas indhold af glucose måles.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang per konsultation. Kan ikke kombineres med: 7232 Hæmoglobin A1c (intern medicin).
Apparatur	Apparatur til måling af glucose på veneblodprøve. Udstyr til centrifugering af blodprøver.
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Ustensiler	Teststrimler.
Kvalitetssikring	Ydelsen er omfattet af kvalitetssikringsordningen. Der henvises til rapportens afsnit om kvalitetssikring af laboratorieundersøgelser i speciallægepraksis.
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7114	Prøvetagning: Afføring
Ny/eksisterende	Ny laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Ved mistanke om infektiøse eller inflammatoriske tarmlidelser, hvor der er indikation for undersøgelse af afføringen.
Undersøgelse/ behandling	Der gives information om opsamling, emballering og afsendelse af afføringsprøve. Der udleveres særlige opsamlingsbeholdere og kuverter (Quickbrev) til patienten. Alternativt afleverer patienten prøven hos speciallægen eller indleverer den på nærmeste laboratorie. Såfremt speciallægen har et samarbejde med en praktiserende læge om aflevering af prøver oplyses patienten om dette.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation.
Apparatur	
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Vejledning kan gives af klinikpersonale efter oplæring.
Ustensilier	Opsamlingsmateriale og prøvetagningsrør samt kuverter.
Kvalitetssikring	
Patient information	Mundtlig patientinformation. Information til patienten om at prøven skal afleveres ved postindleveringssted.

Ydelse 7115	Analyse: C-reaktivt protein (CRP)
Ny/eksisterende	Ny laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	CRP anvendes til diagnostik og kontrol af infektiøse/immun inflammatoriske lidelser.
Undersøgelse/behandling	Veneblodprøve udtaget i klinikken analyseres i klinikens eget laboratorium umiddelbart efter prøvetagning. CRP er en "fasereaktant", dvs. en biokemisk analyse, der ændrer værdi i forbindelse med inflammatoriske reaktioner.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation.
Apparatur	Apparatur til måling af CRP på veneblodprøve.
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Utensilier	CRP-kit.
Kvalitetssikring	Ydelsen er omfattet af kvalitetssikringsordningen. Der henvises til rapportens afsnit om kvalitetssikring af laboratorieundersøgelser i speciallægepraksis.
Patientinformation	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7116	Analyse: Urinstix
Ny/eksisterende	Ny laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Patienter, hvor der er indikation for biokemisk undersøgelse af urinen ved hjælp af stix.
Undersøgelse/ behandling	Urinen undersøges med multi-stix til beskrivelse af ex. pH, leukocytter, nitrit, protein, glukose (sukker), keton (syre), hæmoglobin (blod).
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation.
Apparatur	
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Uensilier	Urinstix og engangshandsker.
Kvalitetssikring	
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7117	Analyse: Elektrokardiogram (EKG) - 12 afledninger
Ny/eksisterende	Ny laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Patienter med eller mistænkt for hjertesygdom, hjerteklapsygdom, hjerterytmeforstyrrelse, svimmelhed, besvimelse, hypertension, præoperativ vurdering eller i forbindelse med monitorering ved psykofarmakologisk behandling.
Undersøgelse/behandling	Med automatisk apparatur optages hjertets elektriske aktivitet i 6 standard og 6 prækordialafledninger.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang per konsultation. Kan ikke kombineres med: 7227 Elektrokardiogram (EKG) – 12 afledninger (intern medicin).
Apparatur	Anerkendt EKG-udstyr anvendes.
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Utensilier	EKG klæbeelektroder eller vacuumelektroder.
Kvalitetssikring	
Patientinformation	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7118	Forsendelse: Generel ydelse
Ny/eksisterende	Ny laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Generel ydelse for forsendelse af laboratorieundersøgelser til centrallaboratorium.
Undersøgelse/behandling	Ydelsen tages ved forsendelse af laboratorieprøver via postindleveringssted eller fragtfirma, hvor der ikke i forvejen er stillet portofri forsendelseskuber til rådighed af region/centrallaboratorium. Muligheden for at tage denne ydelse vil afhænge af regionens tilbud om afhentningsordning.
Særlige forhold	Ydelsen kan kombineres med prøvetagningsydelser, hvor prøven sendes til analyse på centrallaboratorium fremfor i egen klinik. Dette gælder både for de generelle og specialespecifikke laboratorieydelser. Ydelsen kan honoreres én gang pr. afsendt pakke/kuvert. I det omfang dette er muligt, skal prøver med samme destination samles i én pakke/kuvert.
Apparatur	
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring varetage håndtering og forsendelse af prøver.
Ustensilier	
Kvalitetssikring	Prøver håndteres i henhold til det modtagende laboratories forsendelsesvejledning. Prøverne skal sendes via postindleveringssted fremfor postkasse grundet prøvernes holdbarhed.
Patientinformation	

Ydelse 7119	Analyse: Urin dyrkning
Ny/eksisterende	Eksisterende laboratorieydelse.
Målgruppe/indikation	Ved mistanke om urinvejsinfektion.
Undersøgelse/ behandling	Urin dyrkes i varmeskab i ca. 24 timer på dipslides el. plademedier og derefter bedømmes bakterie-mængde og type og evt. blandingsflora.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation.
Apparatur	Varmeskab, termometer.
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Utensilier	Vækstmedier og engangshandsker.
Kvalitetssikring	Ydelsen er omfattet af kvalitetssikringsordningen. Der henvises til rapportens afsnit om kvalitetssikring af laboratorieundersøgelser i speciallægepraksis.
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7120	Analyse: Urin resistens
Ny/eksisterende	Eksisterende laboratorieydelse
Målgruppe/indikation	Ved mistanke om urinvejsinfektion
Undersøgelse/ behandling	Urin dyrkes i varmeskab i ca. 24 timer på dipslides el. plademedier med antibiotika og derefter bedømmes bakteriens følsomhed over for disse antibiotika. Resistensbestemmelse forudsætter samtidigt dyrkning (ydelse 7119).
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang pr. konsultation.
Apparatur	Varmeskab, termometer.
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Klinikpersonale kan efter oplæring foretage ydelsen. Speciallægen tolker resultatet.
Uensilier	Vækstmedier og engangshandsker.
Kvalitetssikring	Ydelsen er omfattet af kvalitetssikringsordningen. Der henvises til rapportens afsnit om kvalitetssikring af laboratorieundersøgelser i speciallægepraksis.
Patient information	Mundtlig patientinformation.

Ydelse 7121	Prøvetagning: Fæces for okkult, humant blod
Ny/eksisterende	Ny laboratorierammeydelse.
Målgruppe/indikation	Alle patienter med mave-tarmsymptomer.
Undersøgelse/behandling	Der gives information om testen og prøvetagning til patienten. Herefter indsender patienten fæcesprøven til undersøgelse på et hospitalslaboratorie. Alternativt afleverer patienten prøven hos speciallægen eller indleverer den på nærmeste laboratorie. Såfremt speciallægen har et samarbejde med en praktiserende læge om aflevering af prøver, oplyses patienten om dette.
Særlige forhold	Ydelsen kan honoreres én gang per konsultation.
Apparatur	
Uddannelsesbehov	
Klinikpersonale	Vejledning til patienten kan gives af klinikpersonale efter oplæring.
Ustensilier	Opsamlingsmateriale og prøvetagningsrør samt kuverter.
Kvalitetssikring	
Patient information	Mundtlig patientinformation. Information til patienten om at prøven skal afleveres ved postindleveringssted.

Bilag 1. Afhentningsordninger

	Afhentningsordning for speciallæger	Uddybning
Region Hovedstaden	Ja	Pr. 1. januar 2017 afhentes biokemiske, mikrobiologiske og patologiske prøver to gange dagligt. Alle praktiserende speciallæger skal være tilmeldt afhentningsordningen og skal følge regionens retningslinjer for afhentning af laboratorieprøver. Ordningen forudsætter, at blodprøver opbevares i termoskab.
Region Sjælland	Nej	Speciallæger forventes tilbudt at blive omfattet af afhentningsordning i løbet af 2017. Tilmeldingen vil være valgfri, da der vil være et gebyr forbundet med ordningen.
Region Syddanmark	Nej	Afhentningsordning for almen praksis men ikke speciallægepraksis. En række af speciallægerne har lavet aftaler med praktiserende læger tæt på, så deres prøver bliver afhentet i forbindelse med den ordinære henteordning. Der arbejdes på en løsning for speciallægerne.
Region Midtjylland	Nej	Afhentningsordning for almen praksis men ikke speciallægepraksis. Nogle speciallæger afleverer deres prøver hos en praktiserende læge tæt på.
Region Nordjylland	Nej	Få speciallæger er tilknyttet henteordningen for almen praksis, hvor de har lavet en aftale om at aflevere deres prøver hos en almen praksis. De opkræves ca. 500 kroner pr. måned.

Det varierer mellem regionerne men også indenfor regionerne, om speciallæger får stillet portofrie kuverter til rådighed.

Bilag 2. Deltagerliste

Foreningen af Speciallæger

Kirsten Ilkjær, Psykiatri, Foreningen af Speciallæger

Michael Lohmann, Ortopædkirurgi, Foreningen af Speciallæger

Birgitte Frederiksen, Pædiatri, Foreningen af Speciallæger

Søren Strange, Intern Medicin, Foreningen af Speciallæger

Tine Tetzschner, Gynækologi, Foreningen af Speciallæger

Pia Winsløw, Foreningen af Speciallæger

Andreas Grønnegaard, Foreningen af Speciallæger

Regionernes Lønnings- og Takstnævn:

Karen Søbø, Ledende overlæge, Klinisk Biokemisk Afdeling, Sjællands Universitetshospital

Claus Østergaard, Overlæge, Klinisk Mikrobiologisk Afdeling, Sygehus Lillebælt

Karin Eirheim, Bioanalytiker, Klinisk Biokemisk Afdeling, Nordsjællands Hospital (CEK – den centrale enhed for kvalitetssikring i praksissektoren på laboratorieområdet)

Bodil Vestergaard, Chefkonsulent, Region Sjælland

Pia Lund Lunøe, Danske Regioner

Cecilie Heerdegen Leth, Danske Regioner

Anna Marie Rahbeck Schmidt, Det regionale moderniseringssekretariat

Nina Kagenow Svenstrup, Det regionale moderniseringssekretariat